

ТИПОЛОГІЯ ТА КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ВЛАСНЕ НАВЧАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ УСНИХ ВИДІВ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Заболотна Т. В.

ВСТУП

Прискорення ритму життя загалом, і в технологічних сферах, зокрема, сприяє бурхливому розвитку усіх аспектів людської діяльності, що спричинює невпинну появу нових технологій.

Запропоноване дослідження присвячене розробці ефективної моделі інтеграції мобільних технологій як нового для першого десятиліття XXI ст. покоління технологій у викладанні іноземних мов для розвитку усного мовлення. Під моделлю успішної інтеграції виступає інтерактивне середовище навчання на базі мобільних технологій та додатків, що визначає принципи організації навчального процесу і включає три компоненти: змістовний, функціональний та оціночний.

Основними дидактичними властивостями мобільних технологій є інтерактивність, інформативність, наочність, автономність, простота використання, а також миттєвість доступу та забезпечення зворотного зв'язку. Такі дидактичні властивості визначають доцільність та ефективність інтеграції мобільних технологій та додатків для: розвитку комунікативної, соціокультурної та інформаційно-комунікативної компетенцій учнів;

- організації самостійної та аудиторної роботи;
- організації індивідуальної та групової роботи;
- забезпечення зворотного зв'язку;
- візуалізації матеріалів;
- проведення завдань традиційних та нових форматів, у тому числі проектного типу, в розвитку усних видів мовленнєвої діяльності;
- здійснення формативного контролю (робочий термін від англ. formative assessment) як компонента поточного контролю для формування усних видів мовленнєвої діяльності. Створення інтерактивного середовища навчання потребує розробки методичного забезпечення цього процесу. Визначення теоретико-методичних засад інтеграції мобільних технологій передбачає аналіз програмних та нормативних документів, а також досвіду вітчизняних та зарубіжних фахівців із застосування інформаційно-

комунікаційних та мобільних технологій у викладанні іноземних мов для розвитку різних видів мовленнєвої діяльності.

Таким чином, визначили актуальність теми дослідження. Малодосліджені проблеми інтеграції мобільних технологій у викладання іноземних мов. Саме інтеграція мобільних технологій є новим напрямом у вітчизняній методиці. Питання мало досліджене та варте нашої уваги.

1. Розвиток усної мовленнєвої діяльності за допомогою застосування мобільних технологій

Досягнення якісно нового рівня у вивченні іноземних мов» є одним із пріоритетних напрямів реформування освіти, які визначені Державною національною програмою «Освіта»¹. Інтеграція України у світове співтовариство вимагає від майбутніх фахівців досконалого оволодіння іноземними мовами. Разом з тим науковці зазначають, що кількість годин, відведених на вивчення іноземної мови в закладах вищої освіти, є недостатньою для формування іншомовної комунікативної компетентності². Виникає необхідність у удосконаленні методів, засобів та технологій навчання іноземної мови.

Велика кількість наукових робіт, присвячених проблемі використання інформаційних та комунікаційних технологій у процесі навчання іноземної мови в закладах вищої освіти підтверджує факт інформатизації лінгводидактики. Крім того, розвиток мобільних технологій поряд з численними мобільними додатками сприяє інноваційному використанню мобільних технологій у вищій освіті. Проте українські вчені зазначають, що, незважаючи на доступність використання мобільних телефонів серед студентів, мобільне навчання недостатньо поширене в українських закладах вищої освіти. Тому актуальним є дослідження теоретичних і практичних аспектів упровадження мобільних додатків як засобів мобільного навчання в освітній процес для розвитку й набуття іншомовної комунікативної компетентності студентами. Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній науці значна увага

¹ Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») від 3.11.1993 № 896. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п?nreg=896-93->

² Биков Ю.В. «Мобільний простір і мобільно орієнтоване середовище інтернет-користувача: особливості модельного подання та освітнього застосування», Інформаційні технології в освіті, № 17, с. 9–37, 2013. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/itvo_2013_17_3.pdf. Дата звернення: Липень 03, 2022.

приділяється проблемі формування іншомовної комунікативної компетентності студентів. Теоретичні й методичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності студентів досліджували О. Є. Кравець, О. А. Кучерук, В. В. Осадчий, С. В. Стойко, О. Б. Тарнопільський, А. О. Щеглова та інші.

Інтеграція мобільних технологій у викладання іноземних мов як новий етап розвитку електронної мови навчання (e-learning) передбачає перенесення застосування нових технологій з особистого кабінету, що навчаються з персонального комп'ютера до мовного класу [DeGani]. Саме така тенденція докорінно змінює принципи використання інноваційних комп'ютерних технологій у викладанні іноземних мов. Якщо раніше комп'ютерні технології зумовлювали перехід від традиційного навчання до змішаному у дистанційному форматі навчання, то тепер мобільні технології служать для забезпечення нового етапу еволюції традиційної освіти. Для створення структурованої та ефективної моделі інтеграції мобільних технологій у викладання будь-якого предмета, у тому числі іноземних мов, необхідне впровадження формування технічної, соціальної, психологічної та культурної бази. Стрімкий розвиток технічного прогресу у наші дні змушує фахівців розглядати тенденції інтеграції мобільних технологій у викладання іноземних мов з обов'язковим прогнозуванням вектора подальшого удосконалення технологій. Віртуальні навчальні середовища поділяються на такі: що мають портали для вчителя (Moodle, Edmodo, Fronter, Blackboard, Plias, Smart School та ін.) та без порталів (Lingua Leo, Duo Lingo, Busuu тощо).

У той час як поява комп'ютерних та цифрових технологій на український ринок відбувається із непомітним відставанням від західного ринку, інновації у сфері інтеграції мобільних технологій під час викладання іноземних мов приходять до нас із досить принциповим запізненням. Ідея інтеграції мобільних технологій у світовій практиці викладання з'явилася на початку XXI століття. Перші міжнародні заходи щодо обміну досвідом у згаданій сфері датуються 2002 роком. В Україні тенденція стала проникати лише останні кілька років.

У соціальному, психологічному та культурному плані у сфері інтеграції мобільних технологій наша країна долає труднощі, вже пройдені етапи для провідних, у цьому напрямку країн. Саме такі перешкоди вказують на те, що вітчизняна методика потребує осмислення практичного досвіду застосування мобільних технологій під час викладання іноземних мов. Іншими словами, у західних колег

використання мобільних технологій відбувалося поступово від досить простих пристроїв (кишенькових персональних комп'ютерів, КПК – Personal Digital Assistant, PDA) до сучасних смартфонів та планшетів із величезним спектром функцій.

Зародження ідеї інтеграції мобільних технологій пов'язані з появою першого портативного комп'ютера Dynabook, винайденого Аланом Кеєм та компанією Xerox PARC у 1972 році. Перший портативний комп'ютер став прототипом сучасних ноутбуків та планшетних комп'ютерів (мобільні технології, найбільш зручні для освітніх цілей). За кілька років до запуску виробництва першого портативного комп'ютера Алан Кей позиціонував ідею Dynabook як концепцію пристрою для навчання: персональний комп'ютер для дітей різного віку.

Саме ця концепція А. Кея лежить в основі створення найсучасніших планшетних комп'ютерів, таких як і Pad. Таким чином, А. Кей є не лише основоположником першого портативного пристрою, а й автором ідеї інтеграції мобільних технологій під час викладання. Новизна концепції А. Кея полягає у тому, що він першим розглядає комп'ютер не як обчислювальну машину (ЕОМ середини минулого століття), а як медіазасоби для користувача-непрофесіонала³. Іншими словами, комп'ютер стає носієм інформації. Зауважимо, що перший комп'ютер-носіє інформації є портативним. Це свідчить про те, що Кей пов'язує нове призначення комп'ютера саме із властивістю мобільності. Саме до цього вчені повертаються до XXI століття, говорячи про доповнену реальність (де до реальних об'єктів додається необмежений обсяг інформації, що міститься в мобільних технологіях). Сприйняття портативного комп'ютера як носія інформації є першим принципом інтеграції мобільних технологій під час викладання іноземних мов.

З одного боку, цей базовий принцип розширює можливості дистанційної та змішаної освіти;(що актуально для українських студентів, під час війни та Covid 19) з іншого, трансформує традиційну освіту, що оснащена необмеженими додатковими матеріалами будь-якого рівня складності по темі.

Наступною основою ідеєю портативного комп'ютера і одночасно інтеграції мобільних технологій під час викладання іноземних мов стала інтерактивність. Гіпотеза про бездротову систему комунікації перебуває у зв'язку зі створенням першого портативного комп'ютера. Це пояснюється тим, що саме мобільність пристрою

³ Kay A. Personal dynamic media/IEEE Computer. IEEE Computer Society. N.Y., 1977. Vol. 3(10).-pp. 31-41.

вимагає здійснення такого типу зв'язку, впровадженого у широке використання лише на початку XXI століття з появою бездротового інтернету третього покоління (3G), який ознаменував офіційний початок дослідження інтеграції мобільних технологій у викладання.

На сьогодні розроблено значну кількість мобільних додатків і програм для вивчення іноземної мови, спрямованих на формування і розвиток лексичних навичок, а саме: безкоштовні (Duolingo, Memrise, HiNative) та з платним та безкоштовним контентом (Lingualeo, Easy Ten, Busuu, Effortless English, LingQ, Anki, BritishCouncil, Words).

Отже, мобільні технології інтегруються у викладання іноземних мов з метою розвитку в учнів критичного мислення та інших необхідних компетенцій для безперервного навчання, для посилення автономії учнів, організації групової та індивідуальної роботи. Досягаються цілі за допомогою використання нових форматів інтерактивних, проблемно-пошукових та проектних завдань, нових форм презентації навчального матеріалу, а також контролю та оцінювання.

Навчання чотирьом видам мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) є ключовим завданням формування комунікативної компетенції в курсі дисципліни Іноземна мова. Розвиток усного мовлення відбувається у сукупності. Іншими словами, не можна уявити собі формування окремих видів мовленнєвої діяльності, відокремлене від комунікативної компетенції загалом⁴.

Основна мета дослідження у роботі є розвиток усних видів мовленнєвої діяльності (говоріння та аудіювання).

Елементи змісту, що перевіряються на ЄВІ з англійської мови, відповідають мінімальним вимогам основних освітніх програм, і включають елементи усного мовлення:

- діалогічна мова (діалоги етикетного характеру, спонукання до дії, розпитування, обміну думками, а також комбіновані діалоги та полілоги);

- монологічне мовлення (продукування зв'язкових висловлювань, передача основного змісту тексту, самостійне висловлювання, міркування);

- аудіювання (розуміння на слух основного змісту нескладних текстів, вибіркоче розуміння на слух необхідної інформації, повне

⁴ Сасно Н. «Вдосконалення механізмів пам'яті в процесі вивчення іноземних мов», Проблеми підготовки сучасного вчителя, №. 8 (2), с. 97-103, 2013.

розуміння текстів у найбільш типових ситуаціях повсякденного та елементарного професійного спілкування).

При складанні системи завдань на розвиток усних варіантів мовної діяльності одним із основних факторів визначення формату завдання вважається те, чи виступає даний вид мовної діяльності як ціль або як засіб. Водночас поділяються мовленнєві та мовні завдання. За іншими класифікаціями завдання діляться на формальні (мовні) чи мовно-підготовчі, умовно-мовні та мовні. М.Ю. Кадемія⁵ зазначає, що мовно-підготовчі завдання «можуть бути творчими та комунікативними. Сьогодні для активізації мовного матеріалу в мовленні переважно використання комунікативних та інтерактивних завдань, що підтримуються інтерактивними технологіями (у дистанційному та змішаному навчанні) та мобільні технології (у традиційному мовному класі). Невід'ємною рисою сучасного уроку іноземної мови, націленого на формування усних видів мовленнєвої діяльності, стає діалог культур. Сьогодні розвиток усних видів мовної діяльності перебуває у зв'язку з формуванням соціокультурної компетенції. Що не може не враховуватися при складанні системи завдань.

Створення на уроці інтерактивного середовища навчання, де учні говорять іноземною мовою переважну частину уроку, включає кілька компонентів, забезпечення яких досягається у традиційному мовному класі за допомогою інтеграції мобільних технологій.

У випадку розвитку навичок і умінь аудіювання ключовими проблемами для розуміння є умови аудіювання, індивідуальні особливості мови та мовлення.

Особливості матеріалу (тексту) Використання автентичних (не навчальних) відеокастів дозволяє на уроці, з одного боку, мінімізувати викликані умовами аудіювання труднощі у вигляді візуалізації аудіозаписів; з іншого боку, застосування відеокастів також за допомогою візуалізації мовця дає можливість докладніше проаналізувати індивідуальні особливості його промови. Одночасно інтеграція довідкових мобільних пристроїв у завдання з аудіювання стає одним із способів вирішення когнітивних та мовних труднощів розуміння тексту.

Хочемо відзначити також, що завдання на розвиток навичок та умінь аудіювання із застосуванням відеокастів формують усі основні механізми аудіювання: слух; довготривалу, короткочасну та оперативну пам'ять; ймовірнісне прогнозування та артикуляції.

⁵ Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання М. М. Козяр, Т. Є. Рак. – Львів : СПОЛЮМ, 2011. – 136 с.

Більше того, відеокасті дозволяють детально розбирати контекст промови, наближаючи завдання до автентичної ситуації.

Що ж до труднощів у розвитку навичок і умінь говоріння, то у цьому випадку мобільні технології є засобом створення інтерактивного середовища навчання, оскільки мобільні системи опитування забезпечують участь усіх учнів. Водночас, довідкові мобільні пристрої використовуються для подолання когнітивних труднощів (коли учням нема чого сказати – мобільні пошукові системи та енциклопедії) та мовленнєвих труднощів (Коли тим, хто навчається, не вистачає мовних та мовленнєвих засобів – мобільних словників).

Отже, різні мобільні пристрої (комунікативні, мультимедійні, довідкові) сприяють створенню інтерактивного середовища навчання для розвитку усного мовлення.

Для успішного вирішення поставлених завдань організуються такі форми навчальної діяльності:

- самостійна індивідуальна робота із навчальним модулем;
- спільна робота з партнерами з курсу (дискусії у відстроченому режимі на форумі та у блозі);
- консультації з викладачем (у відстроченому режимі за допомогою електронної пошти, блогу, в онлайн режимі на базі технології вебінарів);
- виконання теоретичних завдань (у форматі тестів);
- виконання практичних завдань із освоєнням запропонованих мобільних технологій, розробки авторських навчальних матеріалів та їх публікації за допомогою мобільних пристроїв, розробка планів уроків іноземної мови з використанням запропонованих форм роботи з мобільними пристроями;
- презентація атестаційних авторських робіт.

Вчитель створює клас в об'єктно-орієнтованій динамічній системі керування навчанням Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) який складається з модулів, які включають теоретичну частину, презентації, контрольні питання, практичні завдання, робочий зошит. Виконання кожного модуля розраховано на тиждень. Регулярне спілкування з тьютором-консультантом здійснюється за допомогою форуму, особистих повідомлень, а також сервісів Learn English Elementary, WORDSHAKE. (моноблог, мікроблог), JOHNNY GRAMMAR'S QUIZMASTER. Learning English With The New York Times. Додаток для тих, хто бажає поліпшити сприйняття текстів на слух. Так, збільшення можливостей комунікативної взаємодії вчителя – учня визначається тим, що

мобільні пристрої дозволяють учню у реальному часі спілкуватися у різних соціальних мережах. Різні додатки налаштовані на різні види усного мовлення. На поліпшення сприйняття текстів на слух, довідники, словники. Підкасти на вивчення нової лексики тощо.

Отже, формування мобільної компетенції викладачів як складової їх іншомовної компетенції є обов'язковою та основною умовою успішної інтеграції мобільних технологій у викладанні іноземних мов у розвиток усного мовлення. Створення інтерактивного середовища навчання як ефективної моделі інтеграції мобільних технологій для розвитку усного мовлення вимагає від викладача певного рівня володіння знаннями та вміннями у сфері застосування інформаційних технологій та мобільних пристроїв.

Величезна кількість навчальних мобільних пристроїв для розвитку усного мовлення визначає необхідність введення системи критеріїв для їхнього відбору. Спираючись на систему критеріїв, які існують для вибору навчальних сайтів, можна виокремити технічні; організаційно-фінансові; психолого педагогічні та ергономічні групи критеріїв відбору.

При використанні мобільних пристроїв у викладанні іноземних мов дуже важлива їх доступність у різних операційних системах, оскільки учні можуть мати мобільні пристрої, працюючі на Apple, Android, Nokia, Blackberry і т.д. Так, практично усі граматичні посібники видавництва університетів Кембридж та Оксфорд представлені у вигляді додатків для різних операційних систем.

Власне навчальні мобільні пристрої для розвитку усного мовлення по можливості їх застосування та ступеня інтеграції у викладання іноземних мов можна умовно поділити на три групи:

- мобільні програми – доповнення до навчальних посібників зазвичай є доповненнями до підручників та курсів, їх доречно та зручно застосовувати з основними матеріалами для аудиторної та самостійної роботи;
- мобільні програми, призначені для самостійного вивчення іноземних мов, які можна з успіхом використовувати як додатковий матеріал для аудиторної та самостійної роботи;
- мобільні програми курсів, призначених для дистанційної форми навчання, які містять основний навчальний матеріал з тестами, системою перевірки та посиланнями, зворотним зв'язком із викладачем тощо.

Як зазначалося, відбір мобільних пристроїв може здійснюватися як у магазинах додатків для різних операційних систем, а також зі стаціонарного комп'ютера через навчальні веб-сайти, що

пропонують мобільні версії своїх матеріалів. У такому випадку перевагою є можливість виконання завдання як з мобільного пристрою, так і персонального комп'ютера. Подібний спосіб інтеграції мобільних пристроїв ідеально підходить як для дистанційної, так і для традиційної форми навчання, зокрема для організації самостійної роботи учнів.

Так, найбільш широкий спектр мобільних пристроїв до друкованих підручників та онлайн версій пропонує видавництво Cambridge University Press. Найпопулярнішим мобільним додатком видавництва вважається English Grammar in Use Tests/Activities, що входить до всіх рейтингів навчальних мобільних пристроїв. Не поступаються їй іншими провідними світовими видавництвами: Oxford University Press, Macmillan, Pearson, etc. Поруч з мобільними версіями своїх знаменитих словників вони займаються наданням мобільного доступу до навчальних ресурсів через мобільні версії власних сайтів та мобільних пристроїв, виставлені там же чи в магазинах для різних операційних систем. Серед інших ресурсів, які пропонують мобільні засоби на своїх сайтах, можна відзначити, наприклад:

- Mobile Grammar Clinic – мобільний додаток Університету штату Айова, призначене для тренування граматичного матеріалу поза класом;

- UpWORLDly Mobile – мобільний додаток з фокусом на граматику, являє собою доповнення до одноіменного навчального веб-ресурсу;

- Macmillan Global – мобільний додаток курсів ділової англійської від видавництва Macmillan;

- Netlanguages – мобільний додаток для дистанційних курсів;

- 24/7 tutor – серія незалежних мобільних додатків для вивчення різних іноземних мов;

- Mobile Education Store – веб-ресурс, що пропонує серію мобільних додатків для розвитку навичок усного мовлення (основні граматичні теми та побудова речення) та мовленнєвих умінь (у рамках розвитку комунікативної та соціокультурної компетенції).

Навчальні програми мобільного формату включають у стислому вигляді усі основні модулі будь-якої динамічної програми курсу: змістовний модуль з описом програми та вимогами до її успішного проходження, метаінформаційний модуль з посиланнями на корисні ресурси, демонстраційний модуль, інформацію про автора (іноді з можливістю зворотного зв'язку) та оціночний модуль (в якому зазвичай зберігаються результати користувача у вигляді стисненого портфоліо). Таким чином, подібні навчальні програми у форматі

мобільних додатків легко застосовуються тими, хто навчається самостійно. Тим не менш, у окремих випадках вони можуть інтегруватися повністю або частково в аудиторну роботу.

Серед таких навчальних програм у форматі мобільних додатків можна відзначити такі: Conversation English, English in Work, Learning English with the New York Times, EnglishPod, Every Day English. Згадані мобільні додатки будуються за тим самим принципом: кожне складається з окремих уроків, які базуються на тексті (діалозі, статті, відео тощо), до якого пропонуються дотекстові та післятекстові завдання, список активної лексики та вправи на його тренування тощо. Conversation English відрізняється тим, що весь курс побудований навколо однієї історії (один урок = один розділ), що робить навчання більш захоплюючим.

Безперечно, що ігри є невід'ємною частиною мобільних засобів. Сьогодні іграми на мобільних пристроях захоплюються і діти, і дорослі. В основному це розважальні ігри різних типів: настільні, карткові, пригодницькі, аркади, стратегії, рольові та ін. Проте широкого поширення набувають і навчальні ігри, у тому числі головоломки, особливо для дітей. Подібні ігри часто містять елементи соціокультурної інформації: географічні відомості (Географія для дітей), традиції (Jolly Jingle), символіку (Прапори – вікторина) і т.д. Що стосується мовних ігор, то поширені мобільні засоби для запам'ятовування алфавіту: Англійський алфавіт з анімацією, iWrite Words, Interactive Alphabet ABCs, etc.

Провідні ігрові мобільні засоби з вивчення англійської мови від іноземних виробників включають: Англійська мова з Leo (LinguaLeo), LinguPenguin (Elevison), LinguaLeo, ED Words, Words, Easy ten, Memrise, Anki <https://shotam.info/vidomi-platformy-dlia-vyvchennia-mov-nadaly-ukrainsiam-bezkoshtovnyu-dostup-spysok/> і т.і. До того ж, ігровий мобільний пристрій LinguaLeo вважається справжнім проривом, оскільки має найвищий рейтинг популярності серед дітей та дорослих. LinguaLeo – це інтерактивний сервіс для практики англійської мови. Головний герой гри, вихованець Leo, підказує гравцеві потрібні дії для просування мовними джунглями. Додаток включає глосарії, тренувальні завдання, а також індивідуальні можливості складання особистого словника, вибору перекладу тощо. Гра дозволяє вивчати мову у будь-якому місці, у зручний час, в необхідній кількості та отримувати задоволення від процесу.

Варто звернути увагу на популярні мовні ігри. Слід згадати про Word Challenge та Johnny Grammar Quizmaster від Британської ради. Ці два ігрові мобільні додатки націлені на формування лексичних та

граматичних навичок усного мовлення. Word Carrot від LearnAhead ґрунтується, як і LinguaLeo, на наявності головного героя, який допомагає вивчати іноземні слова. Задовго до появи вищезазначених мобільних додатків, викладачі та учні, що вивчають іноземні мови стали вигадувати різні способи більш ефективного та цікавого способу вивчати нові слова. Багато у чому прийоми заучування лексики залежать від психологічних особливостей учня. Тим не менш, завжди великим успіхом користувалися словникові картки, які можна перемішати, перекладати та самостійно себе перевіряти, а також доповнювати прикладами та іншою інформацією про лексичну одиницю. Мобільний додаток словникових карток не є інновацією, оскільки слідує тим самим принципам. Однак вони набагато зручніші у використанні, оскільки дозволяють у будь-який момент незалежно від місця знаходження учня повторювати лексику.

Flashcards мобільного формату поділяються на два основні типи: мобільний додаток із вже існуючим контентом та програмне забезпечення для запису слів на картках. До першого типу відносяться мобільні додатки Flashcards із вже складеними авторами списками слів (зазвичай це набори з 50-70 карток з активною лексикою певного рівня з тієї чи іншої теми). Другий тип карток передбачає запис слів та будь-якої іншої інформації на картки самими учнями. Перевагою Flashcards, стає наявність аналогів у всіх операційних системах, що спрощує їх використання на практиці. Причому якщо йдеться про «порожні» картки для запису активної лексики, то немає різниці в інтерфейсі мобільного пристрою Flashcards для різних мобільних пристроїв. Окремі, найрозвиненіші мобільні додатки мають список слів на картці на тему та опцію редагувати його або додавати свої картки.

Найбільш популярними та доступними додатками у згаданій категорії є Flashcards, iTunes, Google Play, Windows Market та Nokia Ovi Market. Таким чином, такі мобільні програми є унікальними, так як можуть бути безкоштовно встановлені на будь-який мобільний пристрій. Серед уже готових списків лексики у мобільних додатках словникових карт можна знайти Flashcards з алфавітом, днями тижня і т.д. Більше того, прості теми зазвичай навіть краще анімовані, тому що вони призначені для дітей.

Навчальні відеокасти та підкасти мобільного формату доступні як через iTunes та Google Play (наприклад, A cup of English), і з веб-сайтів TED, BBC, British Council, etc. Існують також різні мобільні пристрої на формування фонетичних навичок. Сьогодні власне навчальні підкасти та відеокасти також додаються на диску до

традиційних навчальних курсів та часто використовуються для самостійної роботи учнів. Знову ж незалежно від доступу до них мультимедійні матеріали, що власне навчають, відрізняються. Мобільні додатки YouTube, наприклад наявністю мовних завдань та підбором змісту відповідно до дидактичних цілей, мовного рівня та інших характеристик аудиторії. На сьогодні розроблено велику кількість мобільних пристроїв для відпрацювання вимови, наприклад, зручний безкоштовний додаток Read Aloud, створений для пристроїв Apple, що дозволяє учню самостійно розвивати фонетичні навички.

Окремо хочемо виділити мобільні пристрої, які забезпечують створення власних мультимедійних продуктів – відеокастів, цифрових історій (робочий термін від англ. digital stories), скрінкастів (робочий термін від англ. screencasts) і т.д. Незважаючи на те, що зазвичай подібну роботу доречніше виконувати на персональному комп'ютері. Для зручності користувачів Apple пропонує мобільну версію своєї програми iMovie, а також згаданий вище додаток SonicPics. Мобільним пристроєм є і веб-сервіс Educreations, призначений для запису скрінкастів.

Отже, власне різноманітність навчальних мобільних пристроїв відкриває перед викладачами та вчителями широкий вибір способів їх інтеграції у викладання іноземних мов у розвиток усного мовлення. Ефективна модель інтеграції власне навчальних мобільних пристроїв передбачає, перш за все, їх ретельний відбір. Існує низка технічних, організаційно-фінансових, психолого-педагогічних та ергономічних критеріїв для визначення відповідного рівня групи мобільні пристрої. Ці критерії сприяють виділенню з аналогічних мобільних пристроїв, які підходять для конкретної навчальної ситуації.

2. Інтерактивне освітнє середовище як модель інтеграції мобільних технологій у викладання іноземної мови

Сьогодні високий рівень інтерактивності забезпечується за допомогою різних мобільних технологій, які досить ефективно інтегруються у викладання іноземних мов для розвитку усного мовлення. Існує кілька видів інтерактивної діяльності у навчальному процесі:

1. Тимчасова інтерактивність дозволяє учню самостійно визначати початок, тривалість процесу навчання та швидкість просування за навчальним матеріалом;

2. Інтерактивність зворотного зв'язку забезпечує можливість поставити запитання, що цікавить, і отримати відповідь або проконтролювати процес освоєння матеріалу;

3. Змістовна інтерактивність дає можливість учню змінювати, доповнювати або зменшувати обсяг змістовної інформації;

4. Творча інтерактивність проявляється при створенні учнями власного продукту творчої діяльності⁶.

Тимчасова інтерактивність реалізується в основному за допомогою мобільних технологій (а саме мобільної системи управління навчанням moodle) у самостійній роботі. Йдеться про виконання домашньої роботи та спільних веб-проектів. Хоча, тимчасова інтерактивність може здійснюватися в аудиторній роботі у парах чи групах, коли викладач отримує результати обговорених та виконаних спільно завдань (записи, відповіді на запитання тощо) через мобільні блоги чи форуми мобільної системи управління навчанням.

Застосування комунікативних мобільних технологій таких, як системи опитування SRS та тестування PeLe, для забезпечення взаємодії учасників навчального процесу, сприяє розвитку усного мовлення та навичок роботи у групі.

Таким чином, реалізується інтерактивна діяльність зворотного зв'язку. Причому дотримується принципу анонімності зворотного зв'язку, що сприяє створенню комфортних умов для учнів, що навчаються під час аудиторній роботі. Іншими словами, за допомогою комунікативних мобільних технологій викладач отримує миттєвий зворотний зв'язок від учнів, що дозволяє йому не тільки змінювати програму заняття відповідно до потреб аудиторії, але й використовувати мобільні системи опитування та тестування для мотивації дискусій.

В аудиторній роботі викладач часто зіштовхується з різницею не лише у мовному рівні учнів, а й з когнітивними труднощами роботи з матеріалом. Змістовна інтерактивність передбачає гнучкість навчальних матеріалів та їх презентації. Йдеться про можливість забезпечення за потребою учнів або додатковими (поглибленими) матеріалами на тему, або навпаки пояснюючої інформацією. Подібна робота може проводитися у рамках проблемно-пошукових завдань із

⁶ Тернавська Л.М., Шауерман О.А. «Формування іншомовної лексичної компетентності студентів немовних ВНЗ засобами фразеології», Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія, № 1, с. 188–192, 2015.

довідковими мобільними технологіями, у тому числі у рамках нового формату завдання «мобільний квест».

Зрештою, для реалізації творчої інтерактивності учням пропонуються проектні завдання. Так, найбільш сучасним форматом є завдання «цифрове оповідання», у рамках якого учні спільно створюють мультимедійний продукт, реалізуючи усі основні модулі веб-проєкту за допомогою мультимедійних мобільних пристроїв.

Таким чином, мобільні технології, підтримуючи інтерактивність усіх чотирьох видів, створюють інтерактивне навчальне середовище.

Під мобільним інтерактивним середовищем навчання згаданому випадку розуміється освітній простір у традиційному (необладнаному) мовному класі, який доповнюється мобільними технологіями для забезпечення інформаційної, комунікаційної та мультимедійної підтримки навчального процесу. В основу створення інтерактивного середовища навчання лягає неформальний, дослідницький, орієнтований на студента підхід, при якому викладач, уникаючи ролі провідного навчального процесу, стає порадиником та помічником який навчається у його пізнавальній діяльності.

Інтерактивне середовище навчання як модель інтеграції мобільних технологій у викладання іноземних мов включає три компоненти: змістовний, функціональний, оцінний. Змістовий компонент – це дидактичні властивості та функцій мобільних технологій. Функціональний компонент включає набір функцій викладача та учня, які застосовуються у процесі інтеграції. Зрештою, оцінний компонент складається з комплексу вимог щодо використання мобільних технологій. Основними характеристиками інтерактивного середовища навчання є автентичність, індивідуалізація та комунікація. Автентичність, маємо на увазі, контекстний пошук матеріалів у вихідних джерелах інформації Принцип індивідуалізації включає як посилення автономії учнів, так і розвиток посередництва. Зрештою, комунікація визначає провідну роль групових творчих завдань, взаємного навчання та оцінювання.

Безперечно, що саме комунікація є ключовою ланкою створення інтерактивної навчального середовища. У зв'язку з цим сучасні фахівці протиставляють два рівні навчальної інтеракції. Причому навчальна інтеракція високого рівня (англ. high level collaboration) передбачає застосування саме мобільних технологій, тому що більш звичні персональні комп'ютери (ПК) у навчанні відносяться вже до низького рівня навчальної інтеракції (англ. low level collaboration). Грунтуючись на цьому положенні, можна виділити параметри

порівняння інтерактивного середовища навчання (на базі мобільних технологій) із традиційним середовищем навчання (з підтримкою персонального комп'ютера).

Підкастинг – це непрофесійне веб-радіо. Сама назва «підкастинг» походить від злиття двох слів – iPod (плеєри Apple) та broadcasting (радіомовлення). З технічної точки зору це невеликі аудіозаписи у цифровому форматі мр3, які викладаються у Мережу для скачування іншими користувачами. Для створення підкастів необхідно використовувати звукозаписний пристрій – диктофон, мобільний телефон, iPod або мр3-плеєр. Багато сайтів дозволяють робити онлайн-підкасти. Для цього достатньо мати підключений до комп'ютера мікрофон. Підкастинг, завдяки своїм технічним особливостям, увібрив у себе риси інтернет-телебачення, блогів та інших сервісів Веб 2.0. Його головною відмінністю та особливістю є можливість передплати та автоматичного завантаження аудіо- та відеофайлів для подальшого їх прослуховування/перегляду як на комп'ютерах, так і на інші портативні пристрої (мр3-плеєри, мобільні телефони і т.д.) без одночасного підключення до інтернету. Саме передплата стає основною характерною характеристикою, яка робить підкасти принципово новим явищем не лише у світі техніки, а й у галузі дидактики.

Перший підкаст з'явився у 2004 році, а вже 2005 року до оксфордського словника було додано термін «підкаст», що свідчить про небувалу популярність та актуальність явища.

Підкаст – це цифровий запис радіопередачі або іншої подібної програми, доступна в інтернеті для скачування на персональний аудіоплеєр [The New Oxford American Dictionary, 2005]. Подібне формулювання, розкриваючи сутність явища, не вказує на новаторство саме ідеї запису, але вказує на модернізацію цього процесу. Новий цифровий формат запису відкриває необмежені можливості її розповсюдження в інтернеті. У свою чергу сучасні послуги Веб 2.0. дозволяють підписуватися на оновлення подкастів та конкретні ресурси (сайти).

Його швидке поширення змусило викладачів по усьому світу розпочати вивчення та активне використання дидактичного потенціалу цього способу передачі. З методичної точки зору підкасти мають широке поле застосування, сприяючи, насамперед, формуванню усних усного мовлення. Крім того, така мультимедійна мобільна технологія дозволяє презентувати нові матеріали та лексику, розширювати семантичне поле та тренувати мовленнєвий матеріал, і навіть формувати соціокультурну компетенцію учнів.

Підкасти доречно застосовувати не тільки як матеріал для рецептивних завдань, але і для розвитку говоріння, тренування та контролю усного мовлення. Як рецепція, так і продукція підкастів може бути застосована у проектній роботі. Усі перелічені вище навички та вміння можуть формуватися як в аудиторній, так і самостійній роботі. Перевагою використання подкастів у викладанні іноземних мов є автентичність завдань. З одного боку, учні користуються звичними та популярними матеріалами; з іншого – вони набувають необхідних міжпредметних навичок використання іноземної мови у реальному житті. Більше того, мотивація учнів піднімається завдяки мультимедійності пропонованих матеріалів та креативності завдань з ними.

3. Форми завдань для розвитку усного мовлення із застосуванням мобільних додатків (комунікативних, довідкових та мультимедійних)

Інтеграція завдань із застосуванням комунікативних, довідкових та мультимедійних мобільних пристроїв у викладання іноземних мов передбачає проходження кількох етапів. Відомі фахівці з інтеграції мобільних технологій Нікі Хоклі та Гевін Дадні виділяють чотири етапи впровадження мобільних пристроїв відповідно до поступової трансформації завдань⁷. На першому етапі пропонується заміна традиційних засобів навчання мобільними технологіями при збереженні форматів завдань: заміна, заміщення (англ. substitution). На другому етапі відбувається розширення потенціалу завдань за допомогою застосовуваних технологій, у тому числі пропонуються завдання на розвиток мовленнєвої діяльності учнів з допомогою візуальної наочності, довідкових матеріалів тощо. – Розширення, розвиток (англ. augmentation). На третьому етапі відбувається трансформація традиційних завдань у розвиток мовленнєвої діяльності учнів, тобто. Спостерігається поступовий перехід до нових форматів завдань – видозміна (англ. modification). Нарешті, четвертий етап, доповнення реальності. (англ. reinfication) характеризується створенням нових форматів завдань.

У нашому дослідженні пропонуємо розглянути детальніше згадану класифікацію етапів впровадження мобільних технологій.

1. Модифікація (традиційні формати інтерактивних завдань);
2. Часткова трансформація (нові формати проблемно-пошукових завдань);

⁷ Dudeney, G., Hockly, N., Pegrum, M. Digital literacies. Pearson, 2013. – 367 p.

3. Повна трансформація (нові формати проектних завдань).

Під модифікацією розуміється подання та використання навчальних матеріалів на мобільних пристроях при збереженні традиційних форматів завдань. У якості подібних матеріалів можуть використовуватися мультимедійні мобільні пристрої (мобільні підкасти та відеокати) як найбільш сучасні способи зберігання та подачі матеріалів. Це необхідний етап для здійснення поступової інтеграції мобільних технологій у викладання іноземних мов. Також модифікації можуть зачіпати оцінювання завдань та способи забезпечення зворотного зв'язку. Подібна модифікація здійснюється за допомогою застосування комунікативних мобільних пристроїв (мобільних систем опитування та тестування). Другий та третій етапи інтеграції мобільних технологій характеризуються трансформацією традиційних форматів завдань у нові формати. На другому етапі відбувається часткова трансформація завдань: формат завдання змінюється із застосуванням, наприклад, довідкових мобільних пристроїв. Так з'являється новий формат завдання – мобільний квест.

Однак у даному випадку кінцевим результатом/продуктом залишається традиційна дискусія. На третьому етапі новий формат. Завдання передбачає повну трансформацію усіх його елементів. Прикладом є проєктне завдання формату цифрової розповіді із застосуванням мультимедійних мобільних пристроїв.

Модифікація – це перший етап поступової трансформації завдань, на якому пропонуються традиційні формати інтерактивних завдань із використанням мультимедійних мобільних пристроїв (мобільних підкастів та відеокатів) для зберігання та подачі матеріалів та з використанням комунікативних мобільних пристроїв (мобільних систем опитувань SRS та тестування PeLe) для забезпечення зворотного зв'язку та оцінки.

Принциповим фактором визначення формату завдання із застосуванням мобільних підкастів та відеокатів (мультимедійні мобільних пристроїв) представляється підхід до аудіозапису як до цілі чи засобу. Як і будь-який аудіоматеріал не навчальний підкаст чи відеокат може служити для формування усно-мовленнєвих умінь аудіювання або як допоміжний матеріал для розвитку мовних навичок та соціокультурної компетенції. Окремо складаються завдання на практику усно-мовленнєвих умінь говоріння. Такі завдання несуть соціокультурну спрямованість, оскільки містять у собі додаткові матеріали.

У рамках подібних завдань підкасти можуть застосовуватись для наступних цілей, відповідно до нормативних та програмних документів стандартів освіти нового покоління:

- формування мовних навичок говоріння та аудіювання (в основному фонетичних та лексичних);
- формування усно-мовленнєвих умінь говоріння (в основному монологічне мовлення) та аудіювання;
- формування системної та інструментальної компетенцій учнів (у т.ч.

комунікативного та соціокультурного компонентів) у рамках реалізації

компетентнісний підхід;

- формування міжпредметних навичок;
- Візуалізація матеріалів.

Завдання на введення та закріплення мовного матеріалу, а також формування мовленнєвих навичок говоріння та аудіювання із застосуванням мультимедійних мобільних пристроїв:

- за прослуханим текстом записати переклади до активної лексики уроку (з рідної мови на іноземну мову та навпаки);
- скласти список порушених проблем та питань щодо прослуханого тексту;
- скласти порівняльну таблицю за прослуханим текстом (позитивні та негативні якості, плюси і мінуси і т.д.).

Формати завдань на формування усно-мовленнєвих умінь аудіювання із застосуванням мультимедійних мобільних пристроїв:

- завдання на множинний вибір Multiple Choice;
- завдання на множинні відповідності Multiple matching;
- завдання на встановлення відповідності наведених тверджень у прослуханому тексті True/False/No information;
- розташування інформації у порядку Sequencing.

Модифікація традиційних форматів інтерактивних завдань відбувається не лише за допомогою застосування мобільних подкастів та відеокастів для модифікації подачі матеріалу, але й із застосуванням комунікативних мобільних пристроїв (мобільних систем опитування SRS та тетування PeLe) для модифікації зворотного зв'язку та оцінки.

Цілі таких завдань включають:

- формування мовленнєвих навичок говоріння та аудіювання (граматичних);
- формування усно-мовленнєвих умінь говоріння та аудіювання;

- формування системної та інструментальної компетенцій учнів (у т.ч. комунікативного та соціокультурного компонентів) у рамках реалізації компетентнісного підходу;

- формування міжпредметних навичок у рамках реалізації міждисциплінарного та системно-діяльнісного підходу;

- посилення інтерактивності навчального процесу.

Формати завдань на закріплення мовного матеріалу (граматики) та формування мовних (граматичних) навичок говоріння та аудіювання із застосуванням комунікативних мобільних пристроїв:

- Multiple choice (вибір): наприклад, вибрати артикль;

- Gapped text (текст із пропусками): доповнити/завершити фразу одним із запропонованих варіантів (наприклад, tags);

- Multiple matching (встановлення відповідностей): з'єднати фрази іноземною мовою з відповідними їм обставинами часу;

- Частковий переклад: вибрати модальне дієслово, необхідне для перекладу фраз з рідної мови іноземною мовою;

- Word formation (слововір): вибрати спосіб утворення ступенів порівняння прикметників: er/est, more/the most.

Формати завдань на формування усно-мовленнєвих умінь аудіювання із застосуванням комунікативних мобільних пристроїв

- завдання на вибір Multiple Choice;

- завдання на відповідності Multiple matching;

- завдання на встановлення відповідності наведених тверджень у прослуханому тексті True/False/No information;

- розташування інформації у порядку Sequencing.

Використання комунікативних мобільних підкастів для формування усно-мовленнєвих умінь говоріння:

- застосування систем опитування як стимул для мозкового штурму, круглого столу, дискусій та ін.

Отже, інтеграція мобільних технологій у викладання іноземних мов на початковому етапі відбувається за допомогою модифікації традиційних форматів інтерактивних завдань. Для модифікації подачі матеріалу застосовуються мультимедійні мобільні підкасти (мобільні подкасти та відеокасти), а для модифікації зворотного зв'язку та оцінки використовуються комунікативні мобільні підкасти (мобільні системи опитувань та тестування).

Однією з ключових переваг завдань із застосуванням мобільних пристроїв є їх інтерактивність. У цьому контексті інтерактивність здійснюється в основному за рахунок миттєвого зворотного зв'язку. Миттєвий та анонімний характер зворотного зв'язку роблять завдання із застосуванням мобільних пристроїв ефективними. З одного боку, що здобувачі освіти миттєво отримують не тільки правильні відповіді, а й пояснення до них. Це підвищує їхню мотивацію і ефективність самих завдань. З іншого боку, анонімність зворотного зв'язку сприяє позбавленню психологічних бар'єрів,

таких, як, наприклад, страх відповіді неправильно перед аудиторією. Завдяки анонімності учні мають змогу висловити свою думку з питань, що засуджуються, не вказуючи свого імені. Подібна система виявляє реальну думку аудиторії з питань, а також ступінь розуміння матеріалу. Реалізація миттєвого зворотного зв'язку за допомогою мобільних систем опитувань та тестування має три основні завдання: перевірка розуміння матеріалу, закріплення матеріалу та підвищення мотивації учнів.

На етапі формування мовленнєвих навичок мобільні системи опитувань та тестування дозволяють враховувати індивідуальні особливості учнів, шляхом діагностики проблем, вибудовуючи таким чином персоналізований професійно орієнтований навчальний простір. Також мобільні системи зворотного зв'язку та тестування можуть використовуватись як інструмент перевірки розуміння тексту в рамках розвитку усного мовлення. Вони забезпечують можливість післятекстового обговорення варіантів відповідей. Таким чином, досягається мотивація обговорення теми та стимул до завдань типу «мозкового штурму».

Сьогодні існує велика кількість різних мобільних підкастів, які можна використовувати для проведення тестування. В основному пропонуються системи для створення завдань на вибір. Є мобільні підкасти на різних операційних системах для створення завдань безпосередньо у мобільному пристрої (наприклад, Quiz Lizard). Основним недоліком таких додатків є відсутність альтернативи виконання завдання на різних портативних та стаціонарних пристроях. Одночасно викладачам пропонуються платформи таких проєктів, як Mobile Study, MoI21, UNITE, Bloom, PeLe.

Найбільш сучасним мобільним підкастом для створення інтерактивних тестових завдань є мобільна система тестування PeLe. Запропонована мобільна технологія надається його норвезьким розробником та університетом HiST. Платформа PeLe доступна через браузер для різних мобільних пристроїв та керується з ноутбука або комп'ютера викладача. З назви системи можна зробити висновок про те, що базовий принцип її роботи бере свій початок у методиці взаємного навчання та контролю (робочий термін від англ. peer learning and tuition). Під peer learning розуміється методика викладання, згідно з якою навчаються та отримують знання у вигляді інтеракції один з одним або обміну досвідом та матеріалами.

Основними цілями застосування цього методу на практиці є:

- підвищення ступеня розуміння матеріалу;
- економія навчального часу;
- розвиток міжпредметних навичок: комунікації та роботи у групі, а також саморефлексії.

Метод peer learning або peer tuition передбачає навчання за допомогою активної діяльності, що перегукується з базовими

принципами інтеграції мобільного пристрою, запозиченими з конструкціонізму. Безперечно, що активна участь учнів замість пасивного сприйняття інформації призводить до глибшого розуміння матеріалу. Водночас не викликає сумнівів той факт, що подібний підхід не може не забирати зайвий час на заняттях, незважаючи на свою ефективність. Для економії навчального часу в рамках peer learning пропонується проведення взаємного самоконтролю, що здійснюються за допомогою системи PeLe. Нарешті, peer learning сприяє розвитку саморефлексії учнів та аналізу навчального процесу викладачем. Засновник теорії метапізнання (metacognition), послідовник вчень Л.С. Виготського і Ж. Піаже, американський психолог 70-х років. минулого століття Д. Флавелл визначає метакогніцію як «мислення щодо власних розумових процесів»⁸. Іншими словами, метапізнання – це управління власними розумовими процесами. Подібна форма самоконтролю досягається у вигляді розвитку навичок саморефлексії⁹ та сприяє розвитку автономії:

- планування (вибору стратегії розв'язання задачі);
- моніторингу (оцінювання причин успішності чи неефективності стратегії);
- оцінювання результату виконаної роботи.

У цьому контексті ключову роль системи тестування PeLe грає забезпечення моментального зворотного зв'язку за допомогою цього мобільного підкасту. Отримання учнями моментального зворотного зв'язку дозволяє їм миттєво, поки вони пам'ятають свої дії при виборі вірної чи неправильної відповіді, переосмислити не лише результат, а й стратегію та його здобутки. Наприклад, в аудиторній роботі під час формування граматичних навичок усного мовлення актуальним є своєчасне повторення правил, що дає можливість перевірити їх засвоєння, і навіть доповнити вже наявні знання докладнішими поясненнями.

Паралельно з саморефлексією учнів за допомогою PeLe поглиблюється аналіз навчального процесу викладачем. Роль викладача зводиться до контролю автономної та групової роботи.

Необхідно відзначити, що система тестування PeLe в основному розрахована на проведення інтерактивних тестових завдань у рамках формативного контролю як компонента поточного контролю. Мета формативного контролю полягає в оцінці успішності учнів. Так, у

⁸ Flavell, J.H. Metacognition and cognitive monitoring. A new area of cognitive development inquiry//American Psychologist. American Psychological association. Washington (D.C.), 1979. Vol. 34. -pp. 906-911

⁹ Brown, A. Metacognition, executive control, self-control, and other mysterious mechanisms. In F. Weinert and R. Kluwe (Eds.), Metacognition, Motivation, and Understanding. Hillsdale, NJ: Erlbaum, 1987. -pp. 5-12.

рамках інтеграції мобільних технологій у викладання іноземних мов для розвитку усного мовлення система PeLe застосовується для формування навичок та умінь говоріння та аудіювання.

Процедура виконання інтерактивного тестового завдання на базі системи тестування PeLe виглядає наступним чином. Викладач подає необхідну кількість запитань та відповідей до них у систему, а також задає час виконання завдання. Причому система, на відміну від своїх аналогів, не вимагає жодного змісту. Іншими словами, як і у випадку з іншим продуктом норвезького інституту HiST системою опитувань SRS, PeLe надає можливість проводити завдання з будь-яким змістом за умови надання доступу до контенту поза системою. Таким чином, будучи максимально гнучкою системою для організації навчального процесу, PeLe органічно інтегрується у викладання іноземних мов.

До переваг системи належать можливість спостереження з інтерфейсу викладача над виконанням тесту, тобто. викладач бачить процес вибору відповіді учнями, їх виправлення протягом виконання інтерактивного тестового завдання та індивідуальну швидкість роздумів над окремими питаннями. Завдяки цьому викладач гнучкіше вибудовує свої пояснення відразу після завершення завдання. Нарешті, після пояснень викладач може скористатися опцією повторного (можливо, анонімного та не впливає на остаточну оцінку) голосування за окреме запитання, оскільки в систему PeLe частково інтегровано систему опитування SRS.

Таким чином, за допомогою мобільної системи тестування PeLe у традиційному мовному класі створюються усі умови для організації інтерактивного середовища навчання, де за рахунок навчальної інтеракції, самоконтролю та саморефлексії учнів, а також аналізу навчального процесу викладачем досягаються такі дидактичні цілі: глибоке засвоєння матеріалів, покращення розуміння предмета та економія навчального часу.

ВИСНОВКИ

У нашому дослідженні пропонуємо створення інтерактивного середовища навчання як ефективної моделі інтеграції мобільних технологій у викладання іноземних мов для розвитку усного мовлення, так як дозволяє реалізувати інтерактивність усіх видів мовленнєвої діяльності.

При складанні типології мобільних підкастів враховується досвід міжнародних проєктів інтеграції мобільних технологій у викладання іноземної мови. В її основу лягають дидактичні властивості (інтерактивність, інформативність, автономність, звукова природа, миттєвість доступу та зворотного зв'язку) та обумовлені ними функції мобільних технологій. Виходячи з вищевказаних факторів, мобільні підкасти можна розділити на три групи: довідкові, комунікативні та мультимедійні. До довідкових мобільних підкастів

належать мобільні словники, енциклопедії, пошукові системи; до комунікативних мобільних підкастів – мобільні системи опитування та тестування; а до мультимедійних мобільних пристроїв – мобільні подкасти та відеокласти. Відбір мобільних підкастів, доцільних для інтеграції у конкретному курсі, відбувається за технічними, організаційно-фінансовими, психолого-педагогічними та ергономічними критеріями.

Застосування мобільних технологій дозволяє проводити інтерактивні, проблемно-пошукові та проєктні завдання на розвиток усних видів мовленнєвої діяльності. Притому, що мобільні технології модифікують традиційні формати завдань та трансформують їх у нові формати. Так, у дослідженні описуються інтерактивні формати завдань із модифікацією подачі матеріалу за допомогою мультимедійних мобільних технологій та модифікацією оцінки за допомогою комунікативних мобільних технологій. Нарівні з традиційними форматами, пропонуються проблемно-пошукові завдання нового (частково трансформованого) формату мобільний квест та проєктні завдання нового (повністю трансформованого) формату цифрового оповідання.

АНОТАЦІЯ

На підставі досвіду міжнародних проєктів з інтеграції мобільних технологій, а також їх дидактичних властивостей та функцій складено типологію мобільних додатків, що включає довідкові, комунікативні та мультимедійні мобільні програми. Розглянуто класифікацію інтерактивних, проблемно-пошукових та проєктних завдань традиційних (модифікованих) та нових (трансформованих) форматів із застосуванням мобільних додатків. Описано поетапну технологію виконання завдань нових форматів мобільний квест та цифрова розповідь для розвитку усних видів мовленнєвої діяльності.

Література

1. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») від 3.11.1993 № 896. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п?nreg=896-93->
2. Биков Ю.В. «Мобільний простір і мобільно орієнтоване середовище інтернет-користувача: особливості модельного подання та освітнього застосування», Інформаційні технології в освіті, № 17, с. 9–37, 2013. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/itvo_2013_17_3.pdf. Дата звернення: Липень 03, 2022.
3. Kay A. Personal dynamic media/IEEE Computer. IEEE Computer Society. N.Y., 1977. Vol. 3(10).-pp. 31-41.
4. Саєнко Н. «Вдосконалення механізмів пам'яті в процесі вивчення іноземних мов», Проблеми підготовки сучасного вчителя, №. 8 (2), с. 97-103, 2013.

5. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання М. М. Козяр, Т. Є. Рак. – Львів : СПОЛОМ, 2011. – 136 с.
6. Тернавська Л.М., Шауерман О.А. «Формування іншомовної лексичної компетентності студентів немовних ВНЗ засобами фразеології», Вісник Дніпропетровського університету імені 7.
7. Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія, № 1, с. 188–192, 2015.
8. Dudeney, G., Hockly, N., Pegrum, M. Digital literacies. Pearson, 2013. – 367 p.
9. Flavell, J.H. Metacognition and cognitive monitoring. A new area of cognitive development inquiry//American Psychologist. American Psychological association. Washington (D.C.), 1979. Vol. 34. -pp. 906-911
10. Brown, A. Metacognition, executive control, self-control, and other mysterious mechanisms. In F. Weinert and R. Kluwe (Eds.), Metacognition, Motivation, and Understanding. Hillsdale. NJ: Erlbaum, 1987. -pp. 5-12.

Information about the authors:

Zabolotna Tetiana Valentynivna,

PhD in Philology, Associate Professor,

Department of Foreign Philology, Translation and Teaching Methods.

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

30, Sukhomlynsky str., Pereiaslav, 08401, Ukraine